

Kalendarzyk mesjanistyczny

1804

15 sierpnia Józef Hoene-Wroński doznaje podczas balu z okazji imienin Napoleona w święto Wniebowstąpienia Najświętszej Maryi Panny iluminacji i odkrywa tajemnicę absolutu i cel ludzkości. Na pamiątkę tego zdarzenia przybiera drugie imię Maria (Bartyzel 2007b: 245).

1809

W wiejskim dworze pod Petersburgiem toczą się rozmowy, opisane później przez Josepha de Maistre'a w *Wieczorach petersburskich*. W ostatniej rozmowie Senator wieszczy „trzeci wybuch chrześcijaństwa” (Maistre 2011: 359–371). Polscy mesjaniści wielokrotnie odwoływali się do tego proroctwa. „Wiadomo braterstwu waszemu, że niektórzy [...] czekają już to epoki świętego Jana, już św. Ducha, zawsze epoki szczególnego panowania miłości Bożej. My po prostu czekamy trzeciego wybuchu chrystianizmu, jak się jeden z katolickich pisarzy wyraża” (Kajsiewicz 1977: 755; por. Mickiewicz 1955 XI: 196).

1818

5 lutego francuski bankier Pierre Arson przyznaje przed sądem, że wiedza, jaką uzyskał od Hoene-Wrońskiego, warta była pieniędzy, jakie zgodnie z zawartą umową tożył na jego utrzymanie. W ten sposób kończy się bulwersujący całą Francję proces sądowy (Bartyzel 2007b: 244).

1828

19 kwietnia (1 maja) w Moskwie odbywa się pożegnalna uczta ku czci Adama Mickiewicza. Poeta otrzymuje pamiątkowy puchar z podpisami między innymi Iwana i Piotra Kirejewskich. Wśród komentatorów nie ma zgody, czy świadczy to o wpływie Mickiewicza na stowianofilów czy odwrotnie (Walicki 2006: 262–263).

11 maja Andrzej Towiański doznaje w kościele Bernardynów w Wilnie pierwszego objawienia. Spłynęła nań światłość „z wyżej” i zobaczył „po raz pierwszy w duchu całą Sprawę, do zrobienia której na ziemię jest zestany” (Sikora 1984: 12).

1830

Hoene-Wroński w liście przestany kardynałom zebrany na konklawe po śmierci Piusa VIII proponuje wykorzystanie swojej doktryny do obrony chrześcijaństwa. „Jest całkiem jasne, że Hoene-Wroński aspirował do pozycji przyznanej następnie przez papieża Leona XIII św. Tomaszowi” (Braun 1985: 473; Kozłowski 1985: 527).

1831

Hoene-Wroński publikuje anonimowo pracę *Messianisme. Union finale de la philosophie et de la religion, constituant de la philosophie absolue*, tom I: *Prodrome du Messianisme*, w której popularyzuje swój termin „mesjanizm”.

25 grudnia August Cieszkowski uczestniczy w pasterce w kościele Najświętszej Maryi Panny w Krakowie. „Na widok tłumem rozmodlonego, przy polskich kolędach, przedstawił mu się Chrystus Pan jako oś prawdziwa dźwigów ludzkości” (Gabryl 1913: 255).

1832

Między 29 marca a 5 kwietnia Mickiewicz pisze „Widzenie księdza Piotra” z V sceny części III *Dziadów*, w którym pojawia się wizja męża „Czterdzieści i Cztery” (Rymkiewicz 2001: 577).

8 listopada Cieszkowski notuje w pamiętniku: „Odkrycie w tym roku trzech sposobów fabrykacji sztucznego nawozu jest nader ważnym zwiastunem. Zbliżamy się bowiem do radykalnej reformy świata, w której też natura odrodzenia dozna i w której grzech pierworodny nie tylko moralnie, ale też fizycznie ze skutkami swymi zgła-

dzony będzie. Ziemia więc uwolniona będzie od ciężącego przekleństwa i odtąd nie

Przedstawił mu się Chrystus Pan jako oś prawdziwa dźwigów ludzkości

same ciernie i głogi ma rodzić. Do tego potrzebuje znacznego użyźnienia, którego te nawozy będą środkiem” (Cieszkowski 1977: 336–337).

1835

Hoene-Wroński uzyskuje we Francji patent na „żywe koła”. „W takich kołach [...] para ma się wytwarzać wskutek własnego ciepła kół, będących w obrocie, a nie przez ciepło zewnętrzne” (Gabryl 1913: 51).

21 stycznia poszukiwany przez francuską policję Piotr Semenenko pod wpływem Bogdana Jańskiego nawraca się, przystępuje do spowiedzi św. i dobrowolnie oddaje się w ręce władz. Przyszły generał zmartwychwstańców „doświadczał ciężkiej biedy, najczęściej kawałkiem chleba i sera lub jabłkiem żyjąc” (Rutkowski 1996: 31).

1838

Cieszkowski podczas odmawiania Ojciec nasz na mszy św. w kościele parafialnym w Grębkowie uświadamia sobie, że modlitwa ta zawiera filozofię historii ludzkości. Powstaje zamysł jego najważniejszej rozprawy.

1839

11 maja Towiański doznaje drugiej iluminacji. Tym razem na niebosktonie ukazał mu się „krzyż biały”, a następnie „Matka Najświętsza z ręką wyciągniętą ku Francji”. Towiański oddał swoją majątność w dzierżawę,

dzieci umieścić wśród przyjaciół i ruszył do Paryża (Sikora 1984: 16–17).

1840

Zygmunt Krasiński w *Legendzie* (1973 II: 769–779) kreśli poruszającą wizję walącej się Bazyliki św. Piotra w Rzymie. Wraz z Papieżem giną „ostatki szlachty polskiej”. „Nie opuścimy starca tego. – Samemu smutno jest umierać – a kto z nim umrze, jeśli nie my?” (tamże: 778). Ich ofiara nie idzie jednak na marne. „Odtąd Chrystus [...] już na wieki wieków jest i będzie na ziemi” (tamże: 779).

25 grudnia w Paryżu na uczcie u Eustachego Januszkiewicza Adam Mickiewicz pokonuje w poetyckim pojedynku na improwizacje Juliusza Słowackiego. Jak wspominał jeden ze świadków, „ptakali, ściskali się, [...] Słowacki szlochał, słowem osobliwości niestychane” (Rymkiewicz 2004: 504–513).

1841

30 lipca Towiański pojawia się w Paryżu w mieszkaniu Mickiewicza (Rymkiewicz 2001: 546). Dwa miesiące później, 27 września, przemawia po nabożeństwie w kościele Notre Dame w Paryżu do polskich emigrantów. Kończy słowami: „Sprawa Boża i epoka chrześcijańska wyższa rozpoczęte zostały” (Towiański 1984: 183).

Antoni Bukaty składa księciu Adamowi Czartoryskiemu memoriał w sprawie budowy parowej maszyny gąsienicowej, opancerzonej i uzbrojonej (Otorowski 2010: 255). „Wystawmy sobie – pisze – jeden wóz taki na płaszczyznach Grochowa lub Woli, i gdzieżby byli nieprzyjaciele nasi?” (Gabryl 1913: 112). Memoriał zostaje zignorowany. „Pomyślmy od czasu do czasu o Bukatym.

On, kiedy ten pociąg pancerny wynalazł, myślał o nas” (Rymkiewicz 1989: 122).

25 grudnia Zygmunt Krasiński przeżywa ekstazę, w którym objawia mu się wizja spełnionego chrześcijaństwa (Walicki 2006: 95).

1842

14 czerwca Mickiewicz na wykładzie w Collège de France po raz pierwszy używa słowa „mesjanizm”, wziętego od Hoene-Wrońskiego (Mickiewicz 1955 X: 365). Wroński całe życie protestował przeciwko temu zapożyczeniu: „To niegodne pomieszenie świętego imienia mesyanizmu, jakiego się dopuścił nędzny poeta, plagiator nieznan

Nędzny poeta, plagiator nieznan w świecie naukowym i filozoficznym

w świecie naukowym i filozoficznym, do tego stopnia wprowadziło zamieszanie w mózgi kilku biednych duchów, [...] iż nie potrafią rozróżnić między zbawieniem ludzkości, jakie przynosi prawdziwy mesyanizm autora, który wyraz utworzył, a zgubą ludzkości, jaką piekielnym sposobem pragnąłby podstawić fałszywy mesyanizm tego bezwstydnego plagiatora, który jest jeszcze większym ignorantem niżeli bezwstydnym z powodu swej słynnej kradzieży” (Gabryl 1913: 55–56).

12 lipca Słowacki przeżywa transfigurację pod wpływem spotkania z Towiańskim. Swoje przeżycie opisuje następnego dnia w wierszu *Tak mi, Boże dopomóż* (Słowacki 1952 I: 124–125).

1843

6 czerwca Mickiewicz wygłasza wykład o Cieszkowskim. Krasiński pisze do przy-

jaciela: „Zapewniłeś czytał przecucie Mickiewicza o Tobie – nikt takiego ducha, jak Adamowego nie oszuka. On odgadł Ciebie w przyszłości z kilku słów Twoich”. Na osobnej karteczce dopisał: „Zetknij się z nim. Razem we dwóch zwyciężycie” (Krasiński 1988: 117, 118).

1844

16 stycznia Mickiewicz na wykładach w Collège de France interpretuje *Legendę* Krasińskiego. Zwraca uwagę, że Kościół nie musi ginąć, lecz może zostać – także dzięki Polakom – przemieniony. „Duchy narodów podtrzymują tę kopułę, zagrożoną runięciem. Przebiją w niej otwór dla światła niebieskiego, [...] aby się znów stała bazyliką całego świata, panteonem, pan kosmosem, pandemonium, świątynią wszystkich duchów, aby dała nam klucz do wszystkich tradycji i wszystkich filozofii” (1955 XI: 364).

28 maja odbywa się ostatni wykład Mickiewicza w Collège de France. Poeta rozdaje słuchaczom portret Napoleona i wznosi toast za „Najświętszą Sprawę Ducha w formie ziemskiej” (Mickiewicz 1955 XI: 509–511).

1845

W nocy z 20 na 21 kwietnia Słowacki przeżywa mistyczne widzenie ognia. „Uważam – chyba wbrew wszystkim, którzy tej sprawy dotykali – że jest to jedna z najważniejszych dat w dziejach kultury polskiej” (Rymkiewicz 1989: 263; zob. także 2004: 535–538).

1848

25 marca Mickiewicz zostaje po raz drugi przyjęty przez Piusa IX. Poeta mówi podniesionym głosem, a w końcu tąpnie papieża

za rękę i krzyczy: „Wiedz, że Duch Boży jest dzisiaj w bluzach paryskiego ludu!”. „Ależ mów ciszej, synu” – odpowiada spokojnie papież (Rymkiewicz i in. 2001: 406).

29 kwietnia Krasiński wraz z Cyprianem Kamilem Norwidem biegną na Kwirynał bronić papieża Piusa IX przed gniewem mas ludowych (Walicki 1983: 197).

Słowacki pisze proroczy wiersz o polskim papieżu:

Pośród niesnasków – Pan Bóg uderza
W ogromny dzwon,
Dla Stowiańskiego oto Papieża
Otwarty tron. [...]
A trzebaż mocy, byśmy ten Pański
Dźwignęli świat...
Więc oto idzie – Papież Stowiański,
Ludowy brat...

(Słowacki 1952 I: 254–255).

1853

18 czerwca Hoene-Wroński przesyła do dowództwa marynarki francuskiej *Rękopis sekretny*, który zawiera dowód jego teorii przyptywów morskich, konkurencyjnej wobec teorii Laplace’a. Władze nie skorzystały z jego rewelacji. Wroński załamuje się i umiera 9 sierpnia. Krótko przed śmiercią mówi: „Boże Wszechmogący!... Ja miałem tyle jeszcze do powiedzenia!” (Gabryl 1913: 52–53).

1859

23 lutego umiera Zygmunt Krasiński. W testamencie powierza rękopis traktatu *O stanowisku Polski z Bożych i ludzkich względów* (1999: 5–65) księżom Hieronimowi Kajsiwiczowi i Piotrowi Semeneńce. Zmartwychwstańcy oceniają pismo jako

„niechrześcijańskie tak w swojej pierwszej zasadzie, jak w ostatnich następstwach” i nie dopuszczają do jego druku (Walicki 2006: 101).

1867

17 października Pius IX wydaje encyklikę, w której wspiera sprawę polską. Cyprian Kamil Norwid poświęca mu wiersz *Encyklika-obłązonego*, którego mottem są słowa z *Legendy* Krasińskiego.

1868

29 czerwca Pius IX zwołuje I Sobór Watykański. W obradach Soboru bierze udział Cieszkowski. Jak stwierdza Jerzy Braun,

„Ależ mów ciszej, synu” – odpowiada spokojnie papież

sobór wypełniał program polskiego mesjanizmu, rozpoczynając dzieło „uchrześcianienia zlaicyzowanej filozofii i porządku społecznego” (2001: 272, 1985: 475).

1878

29 stycznia Włodzimierz Sotowjow rozpoczyna w miasteczku Solanoj pod Petersburgiem cykl *Wykładów o Bogocztwieczeństwie* (Sotowjow 2011: 12).

1888

25 maja Sotowjow wygłasza w salonie księżnej Sayn-Wittgenstein w Paryżu odczyt *L'Idée Russe*. Sotowjow mógł w tym okresie spotkać się z papieżem Leonem XIII, by omówić zagadnienie wolnej teokracji. Spotkanie – jeśli się odbyło – było tak tajne, że nie mamy na jego rzecz żadnych dowodów (Dobieszewski 2002: 44).

1889

Obalony zostaje brazylijski cesarz Piotr II Bragança, wyznawca filozofii Wrońskiego (Bartyzel 2007b: 244).

14 marca Sotowjow pisze list do redakcji krakowskiego „Przeglądu Polskiego”, w którym odpowiada na krytykę Stanisława Tarnowskiego (Sotowjow 2012).

Marian Zdziechowski słucha w Petersburgu wykładów Sotowjowa. „Wydawał się przybyszem z innego świata, zagubiony pomiędzy ludźmi niezdołnymi do podążania za nim” (cyt. za: Wasilewski 2005: 77).

1890

4 lipca zwłoki Mickiewicza zostają złożone na Wawelu. Przemawia Adam Asnyk: „Niech ich głos głosem proroczym rozbiegnie się po całej ziemi od pałaców do chat wieśniaczych zwiastować lepszą dolę i możliwość odkupienia win przeszłości przez cnotę i pracę” (Rosiek 1997: 269–270).

1891

15 maja Leon XIII ogłasza encyklikę *Reverum novarum*. W sformułowaniu podstaw katolickiej nauki społecznej miał brać udział zmarłych wstaniec ks. Piotr Semenenko, przyjaciel i współpracownik przyszłego papieża (Braun 1966: 57).

1894

12 marca umiera Cieszkowski „jako prawy katolik, przyjąwszy ostatnie pociechy religijne z rąk ks. biskupa Likowskiego” (Gabryl 1913: 243). Przed śmiercią przekazuje synowi rękopis niepublikowanych części dzieła *Ojciec nasz*, pozostawiając mu decyzję do co ich wydania.

1898

27 grudnia Sotowjow przemawia na obiedzie ku pamięci Mickiewicza (Sotowjow 1988: 167–174). „Największy filozof religijny dziewiętnastowiecznej Rosji złożył hołd religijnemu mesjanizmowi największego poety Polski” (Walicki 2006: 268).

1915

18 lutego (3 marca) Marian Zdziechowski na posiedzeniu Rosyjskiego Towarzystwa Filozoficznego im. Włodzimierza Sotowjowa wygłasza referat o polskim mesjanizmie. „W latach pierwszej wojny światowej niektórzy wybitni Rosjanie – i tylko oni – traktowali polski mesjanizm romantyczny na serio, szukając w nim rozwiązania problemów własnego kraju i całej ludzkości” (Walicki 2006: 277).

1925

11 grudnia Pius XI ogłosił encyklikę *Quas primas* o społecznym panowaniu Chrystusa, którą jednocześnie ustanowił Święto Chrystusa Króla. Zdaniem Brauna (2001: 176, 259) polskim mesjanistom chodziło tak naprawdę mniej więcej o to samo, co papieżowi.

1927

28 czerwca prochy Słowackiego spoczęły na Wawelu. Józef Piłsudski zakończył swoją przemowę sławnym rozkazem: „W imieniu Rządu Rzeczypospolitej polecam panom odnieść trumnę Juliusza Słowackiego do krypty królewskiej, bo królom był równy”. Istnieje też mniej prawdopodobna wersja, zgodnie z którą powiedział: „by królom był równy” (Rymkiewicz 2004: 569).

1931

Józef Ujejski publikuje *Dzieje polskiego mesjanizmu do powstania listopadowego włącznie* (Ujejski 1931; 1963: 290–303; 2011). Jego opinia o mesjanizmie nie była zbyt pochlebna: „Powiedzmy sobie otwarcie, że jest ta ideologia polska już nie indywidualnym, ale narodowym objawem tego, co Francuzi u siebie nazywają często: *le mal romantique*” (1963: 277).

1938

Święta Faustyna Kowalska zapisuje słowa Chrystusa: „Polskę szczególnie umiłowałem, a jeśli będzie postuszna Mojej Woli, wywyższę ją w potęgę i świetność – z niej wyjdzie iskra, która przygotuje świat na powtórne Moje przyjście” (2007: 1732).

1939

Braun publikuje głośny artykuł *Polska – imperium Boga*. Pisze: „Na rumowisku doktryn Marksa i Rosenberga ostatnie się tylko Chrystus i Wroński, ostanie się tylko Rzym i Polska. Od imienia Wrońskiego i Polski weźmie swą nazwę w historii wiek XX” (Braun 2001: 240).

1940

Karol Wojtyła wstępuje do podziemnej organizacji „Unia”, której przywódcą jest Braun. Po podjęciu decyzji o wstąpieniu do tajnego seminarium duchownego poprosił o zwolnienie z przysięgi.

1945

Jerzy Giedroyc publikuje pierwszą książkę w serii Biblioteka Kultury. Są to *Księgi pielgrzymstwa i narodu polskiego* Adama Mickiewicza.

1948

3 września zostaje aresztowany Braun. Skazany na dożywocie, wychodzi z więzienia w 1956 roku. W więzieniu pisze poemat *Prometej Adam* z okazji setnej rocznicy urodzin poety i prowadzi dla więźniów wykłady z wrocławizmu (Żychowska 1993: 27–28).

1956

26 sierpnia biskupi polscy na Jasnej Górze ślubują Maryi Królowej Polski w imieniu narodu polskiego: „Przyrzekamy uczynić wszystko, co leży w naszej mocy, aby Polska była rzeczywistym królestwem Twoim i Twojego Syna, poddanym całkowicie pod Twoje panowanie, w życiu naszym osobistym, rodzinnym, narodowym i społecznym” (Kniotek, Modzelewski, Szumska 1982: 52). Treść tych ślubów sprowadza się w istocie do programu mesjanistycznego sformułowanego w przedmowie do *Przedświtu* Zygmunta Krasińskiego (1973 I: 141–152).

1962

11 października Jan XXIII otwiera II Sobór Watykański. Świeckim uczestnikiem soboru jest Jerzy Braun. Prymas Stefan Wyszyński powiedział do niego: „Pracujcie, rozwalajcie to, co zmurszałe, wnoście myśl polską do Soboru, tylko ostrożnie z Hoene-Wrońskim” (Łętocha 2006: 65).

1970

7 października watykański sekretariat stanu informuje Brauna o opinii Pawła VI o Hoene-Wrońskim: „Jego dzieła, mimo że nie wolne od pewnej dwuznaczności w rozumieniu prawdy i jej stosunku do tajemnic objawienia, wydają się zastugiwać na po-

ważne miejsce w encyklopedii katolickiej i encyklopedii filozoficznej” (Braun 2001: 356).

W październiku ukazuje się fundamentalna praca *Filozofia a mesjanizm* Andrzeja

Wnoście myśl polską do Soboru, tylko ostrożnie z Hoene-Wrońskim

Walickiego. „Mesjanizm nasz – pisze – był we współczesnej mu Europie nie jakimś anachronicznym dziwolągami, pogrobowcem sarmackiej megalomanii narodowej, ale zjawiskiem współczesnym swej epoki i mocno osadzonym w jej kontekście intelektualnym” (1970: 29).

1975

17 października w Rzymie umiera Jerzy Braun. W tym samym czasie student polonistyki na Uniwersytecie Łódzkim Jacek Bartyzel dostaje zadanie napisania pracy o jego twórczości. „To było – nie waham się powiedzieć – olśnienie” (Bartyzel 2012).

1976

4 maja Walicki wygłasza na Uniwersytecie Kalifornijskim w obecności Czestawa Miłosza odczyt o polskich mesjanistach. Miłosz uznaje, że celem Walickiego było ich ośmieszenie i rozsyła do słuchaczy sprostowanie (Walicki 2006: 7–8).

1979

10 czerwca na Błoniach Jan Paweł II dokonuje bierzmowania narodu. „Tak jak zawsze przy Bierzmowaniu, i ja dzisiaj dokonam owego apostołskiego włożenia rąk na wszystkich tu zgromadzonych, na wszystkich moich Rodaków. [...] Pragnę Wam dziś

przekazać tego Ducha ogarniając sercem z najgłębszą pokorą to wielkie «Bierzmowanie dziejów», które przeżywacie. Więc mówię za Chrystusem samym: «Weźmijcie Ducha Świętego» (J 20: 22)” (Jan Paweł II 2006: 203). „To, co zrobił Jan Paweł II, rzeczywiście wyglądało na gwałt zadawany Królestwu Niebieskiemu. Watykańscy oficjale, którzy chronią Królestwo przed wszelką nieproszoną ingerencją, musieli być przerażeni” (Łuczewski 2011a: 60).

1980

31 sierpnia w Stoczni Gdańskiej podpisane zostają porozumienia, na mocy których powstaje Solidarność. „Solidarność przejęła i po swoim rozbudowała romantyczną kulturę emocjonalną [...]. Stan wojenny pogłębił tę romantyczną emocjonalność, manifestacje tożsamości narodowej wykorzystywały symbole, gesty i rytuały kultury romantycznej, zwłaszcza zaś martyrologicznego mesjanizmu” (Janion 1996: 12).

1996

Maria Janion ogłasza koniec paradygmatu romantycznego. „Dziś uczestniczymy w bolesnym i dramatycznym procesie: wygasaniu pewnego cyklu dziejowego w kulturze polskiej. [...] Nastąpił w ogóle proces dezutopizacji społeczeństwa, nastąpiła era trzeźwości i deziluzji” (1996: 12, 14).

Rafał Tichy publikuje we „Frondzie” krytyczny tekst o mesjanizmie. „Gdyby św. Augustyn mógł spotkać się z polskimi mesjanistami, wielu z nich na pewno by ekskomunikował. Nie mógłby pogodzić się z tym, że tak szczytny cel, jakim jest budowa Królestwa Niebieskiego, powierzają swej pysze, twórczej sile mesjanistycznego czynu” (1996: 103).

2001

24 września na Wawelu zostaje złożona urna z ziemią z paryskiego grobu Cypriana Kamila Norwida, poświęcona wcześniej przez Jana Pawła II. Uroczystości organizował m.in. śp. Tomasz Merta, szef Instytutu Dziedzictwa Narodowego.

2007

Ukazuje się 4 numer „Teologii Politycznej” poświęcony mesjanizmowi. „Krytyczni obserwatorzy [...] właśnie w tym numerze dostrzegli pierwsze symptomy zjawiska, które Łukasz Łangowski trafnie określa jako postmesjanizm. Jest to nurt prawcowego myślenia, który z jednej strony odnosi się do rodzimej i europejskiej tradycji mesjanistycznej z pietyzmem i szacunkiem, ale z drugiej strony uważa, że współcześnie jest to tradycja martwa” (Bończa-Tomaszewski 2009: 20–21; zob. także Tichy 2009: 57).

2008

3 grudnia w restauracji Cwaniak Warszawski odbywa się prezentacja nowego pisma „Czterdzieści i Cztery”. Rafał Tichy ubrany w koszulkę Batmana i czarny skórzany płaszcz ogłasza *Manifest neomesjanistyczny*. „Tichy jest specjalistą od mistyki średniowiecznej, w tym od św. Bernarda z Clairvaux, który w XII w. nawoływał do wyprawy krzyżowej” – ostrzega Adam Szostkiewicz (2009).

2010

Cieszkowski wygłasza w Parlamencie Europejskim mowę, w której proklamuje powstanie Królestwa Bożego Zjednoczonej Europy (Bartula 2011).

16 marca na Uniwersytecie Warszawskim odbywa się debata „Czwórek” i „Kronosa”. „Niewątpliwie obie redakcje poruszają się we wspólnej przestrzeni metafizycznej, chociaż po jej przeciwległych krańcach. [...] Rozpoczęło się formowanie regularnych zastępów, które [...] zadecydują o tym, czyja będzie Polska: Chrystusa czy Kronosa” (Bończa-Tomaszewski 2011: 165, 166).

10 kwietnia, w przeddzień święta Bożego Miłosierdzia, w drodze na uroczystości w Katyniu w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem ginie reprezentacja narodu polskiego na czele z Prezydentem RP Lechem Kaczyńskim. „Metafizyczny dreszcz, który przeszył Polaków w dniu tragedii, sprawił, że mesjanizm jest odmieniany w codziennej prasie przez wszystkie przypadki” (Bończa-Tomaszewski 2011: 153).

2011

1 maja w Rzymie zostaje beatyfikowany Jan Paweł II. W „Rzeczpospolitej” ukazuje

się tekst Michała Łuczewskiego, opublikowany później w pełnej wersji w „Pressjach”, w którym autor omawia mesjanizm papieża, a następnie zajmuje stanowisko apokaliptyczne: „Królestwa Bożego – teraz to wiemy – nie zbuduje się na sposób ewolucyjny, jak postulują to encykliki społeczne” (Łuczewski 2011: 65).

14 lipca Filip Memches rozpoczyna na łamach „Rzeczpospolitej” debatę o mesjanizmie Wojciecha Wencła (Memches 2011a–b; Szutdrzyński 2011; Wencel 2011b; Rodrigo Pereira 2011; Ziemkiewicz 2011). 17 sierpnia Wojciech Wencel zrywa oficjalnie ze środowiskiem „Czterdzieści i Cztery” (2011c).

2012

Cieszkowski zakłada profil na Facebooku. Profil wkrótce zostaje skasowany przez administrację Marka Zuckerberga.

Ukazuje się mesjanistyczna teka „Pressji”.

Co dalej?

W kolejnej tece mesjanistyczne komentarze Łukasza Kobeszki i Krzysztofa Wotodźki.

WWW
PRESSJE
.org.pl

- dyskusje o artykułach
- wiadomości z życia redakcji
- Laboratorium Pressji
- bezpłatny dostęp do archiwalnych tek